

TOMÁŠ PECINA

SLEZSKÁ 56 • 120 00 PRAHA 2 • ČESKÁ REPUBLIKA
TEL. 724029083, 222211784 • FAX 222211785
E-MAIL tomas@pecina.cz • DS: whehjsc

Policie České republiky

Krajské ředitelství Policie Jihomoravského kraje
Služba kriminální policie a vyšetřování
Odbor obecné kriminality – 2. oddělení
Kounicova 687/24
611 32 Brno

Sp. zn.: **KRPB-2479/TČ-2013-060072-REI**

Obviněná: **guidemedia etc s. r. o.**, IČ: 29282349
Příkop 843/4
602 00 Brno
DS: g523kny

Zastoupena: Tomášem Pecinou
Slezská 56
120 00 Praha 2
DS: whehjsc

et alii

Odůvodnění stížnosti

obviněné proti usnesení Policie České republiky, Krajského ředitelství Policie Jihomoravského kraje, Služby kriminální policie a vyšetřování, Odboru obecné kriminality – 2. oddělení, ze dne 25. 9. 2013, č. j. KRPB-2479/TČ-2013-060072-REI,
ve smyslu ustanovení § 160 odst. 7 trestního řádu (dále jen „**TrŘ**“)

Elektronicky
Bez příloh

I.

[1] Usnesením Policie České republiky, Krajského ředitelství Policie Jihomoravského kraje, Služby kriminální policie a vyšetřování, Odboru obecné kriminality – 2. oddělení, ze dne 25. 9. 2013, č. j. KRPB-2479/TČ-2013-060072-REI (dále jen **„napadené usnesení“**), bylo zahájeno trestní stíhání obviněné pro přečin popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku (dále jen **„TrZ“**), jehož se měla dopustit vydáním knižní publikace *Adolf Hitler: Projevy*.

[2] Protože napadené usnesení je nezákonné, obviněná proti němu podala v zákonné třídenní lhůtě blanketní stížnost, kterou nyní, po seznámení s obsahem trestního spisu, takto odůvodňuje.

II.

[3] Předně je dlužno připomenout, že právní rámec upravující zákonnost vydávání historických textů propagujících nacionální socialismus byl v období po r. 1989 dotvořen judikaturou Nejvyššího soudu ČR, a to zejména usnesením ze dne 24. 7. 2002, sp. zn. 5 Tdo 337/2002¹, a rozsudkem ze dne 10. 3. 2005, sp. zn. 3 Tdo 1174/2004²; obě tato rozhodnutí se týkají vydání publikace díla Adolfa Hitlera *Mein Kampf* podnikatelem Michalem Zítkem a obě dopadají i na předmětnou věc.

[4] Prvý shora zmíněný judikát zakotvil důležitou zásadu, že *„ve smyslu § 260 odst. 1 tr. zákona musí propagované hnutí existovat a působit v době, kdy mělo dojít ke spáchání trestného činu obviněným“* a tudíž *„nelze propagaci vztahovat k [h]itlerovskému nacismu, neboť takové hnutí ve své původní podobě již v době vydání knihy Mein Kampf obviněným M. Z. neexistovalo.“*

[5] Druhý judikát je zaměřen na subjektivní stránku žalovaného trestného činu. Nejvyšší soud v něm judikoval:

V inkriminované době [obviněný] vedl jako ředitel a majitel legálně fungující nakladatelství. V rámci jeho edice Knihy, které změnilý svět se v roce 2000 rozhodl, že nechá přeložit a následně v České republice vydá knihu M. K., jejímž autorem byl A. H. Aby bylo dosaženo potřebné „dobové autenticity“, nechal knihu příslušně graficky upravit (viz výrok napadeného rozsudku), jak je ostatně běžné i u jiných publikací zabývajících se obdobím Třetí říše. Knihu také skutečně vydal, a to v poměrně velkém nákladu 106.000 výtisků, což nasvědčuje dovo-latelem očekávanému komerčnímu úspěchu a s ním spojenému podnikatelskému zisku z prodeje publikovaného „atraktivního“ titulu. Žádná z těchto skutkových okolností však podle názoru Nejvyššího soudu nemůže být bez dalšího podkladem pro právní závěr, že dovo-latel (otevřeně či skrytě) sledoval ještě další záměr, a to propagaci hnutí uvedeného v § 260 tr. zák. Tak by tomu mohlo být pouze v případě, že by popsaná činnost byla zahrnuta dovo-latelovým úmyslem buď přímo, anebo alespoň ve formě srozumění způsobit následek, s nímž trestní zákon v ustanovení § 260 takovou činnost spojuje. Odvolací soud s vědomím toho, že v posuzovaném případě přímý úmysl podle § 4 písm. a) tr. zák. dovodit nelze, neboť způsobení následku „zřejmě nebylo rozhodným záměrem obviněného,“ zdůraznil v napadeném rozhodnutí existenci „okolností objektivní povahy“ (str. 17 rozsudku), ze kterých je podle něj

1 na http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/56D9DAC5A219936AC1257A4E006A4906?openDocument&Highlight=0,

2 na http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/90CF5C8D7A8A9E82C1257A4E0065BF34?openDocument&Highlight=0,

možné usoudit na vnitřní vztah dovolatele k porušení nebo ohrožení zájmů chráněných trestním zákonem, jenž svědčí o jeho zavinění ve formě nepřímého úmyslu podle § 4 písm. b) tr. zák. Odvolací soud ovšem nijak blíže a přesvědčivě nevyložil, v čem (v jakých konkrétních okolnostech) mělo spočívat dovolatelovo srozumění s tím, že předpokládaný následek (tj. ohrožení nebo porušení zájmu chráněného trestním zákonem) bude jeho jednáním skutečně způsoben. Jak Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí již vyložil, u nepřímého úmyslu – kdy jednání pachatele k dosažení následku přímo nesměřuje – se vyžaduje, aby pachatel věděl, že může porušení nebo ohrožení chráněného zájmu vyvolat, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. Následek si tedy musí představit alespoň jako možný a pachatelovo srozumění s jeho způsobením pak lze v širším smyslu chápat tak, že následek (zde ovšem nepřímo) vlastně způsobit chce. Správné pochopení těchto zásad je nezbytné pro stanovení hranice mezi úmyslným a nedbalostním (kulpózním) zaviněním. Tyto závěry pak bylo třeba aplikovat na právní posouzení zavinění dovolatele.

[6] V rozhodované věci, týkající se vydání sbírky autentických projevů Adolfa Hitlera (a jednoho textu Josepha Goebbelse), by tedy ve světle této judikatury muselo být pro úspěšnou subsumpci jednání obviněných pod skutkovou podstatu zvláště závažného zločinu založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 odst. 2 písm. a), písm. b) TrZ prokázáno jednak to, že obvinění svým nakladatelským počinem propagovali *jiné* než historické nacistické hnutí, existující do r. 1945 v Německu, jednak že při tom byli vedeni *nejen* úmyslem dosáhnout zisku, ale i dané hnutí skutečně propagovat.

III.

[7] Policejní orgán, který si byl vědom, že skutkové okolnosti takovou subsumpci *prima facie* vylučují, touto cestou nešel a rozhodl se namísto toho v napadeném usnesení popsané jednání podřadit pod skutkovou podstatu přečinu popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 TrZ.

[8] Taková právní kvalifikace je však jednak zcela nepřiléhavá, jednak se jí policejní orgán vyhnul aplikací shora citované judikatury jen zdánlivě: nemůže-li být vydání určité knižní publikace propagací a podporou zákonem zapovězeného hnutí, nemůže být ani popíráním, zpochybňováním, schvalováním nebo ospravedlňováním genocidia, případně jiných zločinů proti lidskosti, tímto hnutím spáchaných; judikatura Nejvyššího soudu postihuje netoliko základní skutkovou podstatu podpory a propagace, ale vylučuje trestnost i ve vztahu ke všem dalším, odvozeným skutkovým podstatám.

IV.

[9] Shora sumarizované judikatorní závěry se promítly v tom, že v České republice každoročně vychází celá řada knižních titulů věnovaných období tzv. Třetí říše a německému nacionálnímu socialismu, popř. osobě Adolfa Hitlera, a to bez rizika, že by se jejich vydavatelé a editoři stali předmětem trestní represe.

[10] Letmým nahlédnutím do kteréhokoli internetového knihkupectví, např. www.vltava.cz, nalezneme po zadání vyhledávacího řetězce „hitler“ desítky knih a audiovizuálních publikací

(DVD) věnovaných této tematice, příkladmo *Hitler v Čechách*³, *Adolf Hitler: Deníky*⁴, *Hitlerovy tajné zbraně*⁵, *Hitlerova SS: Portrét zla*⁶ atp. Grafické provedení obalů publikací se v ničem neliší od toho, které má kniha *Adolf Hitler: Projevy* vydaná obviněnou: běžně jsou využívány barvy černá, bílá a červená (trikolora „*schwarz-weiß-rot*“), podoba Adolfa Hitlera i symbolika užívaná nacionálním socialismem, např. svastika, a i když to není z nabídky internetového knihkupectví patrné, nelze vyloučit, že některé knihy mají v „nacistických“ barvách rovněž provedeny textilní záložky; ostatně i Nejvyšším soudem aprobované vydání knihy *Mein Kampf* mělo na obalu říšskou orlici a svastiku.

[11] Jinak než za kuriosní nelze pak označit, jestliže se odborné vyjádření pohoršuje nad zveřejněním stati Hitlerova ministra propagandy Josepha Goebbelse *Vůdce jako řečník*, aniž by se jeho autor znepokojoval skutečností, že ten samý text – v jiném překladu – publikovalo v r. 2010 nakladatelství *Naše vojsko* (ISBN: 978-80-206-1092-8); publikace je dodnes nabízena k prodeji na Internetu⁷.

[12] V tomto kontextu nemůže napadené usnesení nevzbuzovat zdání účelovosti a dvojího metru: obviněným je kladeno za vinu jednání, které je jiným tolerováno a které je orgány činnými v trestním řízení i veřejností pokládáno za souladné s právem.

V.

[13] Z napadeného usnesení vyplývá, že policejní orgán spatřuje přečin popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 TrZ jednak v publikaci samotných projevů Adolfa Hitlera, jednak v tom, že publikace je opatřena úvodem, doslovem a komentáři Stanislava Beera, jejichž obsah podle policejního orgánu „*jednoznačně vyznívá jako souhlas s názory Adolfa Hitlera, resp. s myšlenkami nacistické genocidy a dalších zločinů proti lidskosti*“.

[14] Bez dalšího je zřejmé, že Adolf Hitler, vedoucí představitel nacionálně socialistického režimu v Německu, nacistické zločiny nejen schvaloval a ospravedlňoval, ale byl sám jejich hlavním iniciátorem a osnovatelem. Publikací jeho myšlenek, ať ve formě seminálního spisu *Mein Kampf* nebo pozdějších projevů, dochází bezesporu k propagaci nacionálního socialismu, a schvalování, ospravedlňování, resp. glorifikace, nacistických zločinů, jež je imanentní součástí této propagace, je vůči ní ve vztahu *faktické konsumpce*: je-li z důvodů, které Nejvyšší soud ve své judikatuře obšírně vysvětlil, beztrestná tato základní forma propagace nacionálního socialismu, nemůže být trestná ani v této odvozené, lehčí formě, tak jako bylo-li by judikatorně vysloveno, že obviněný poškozeného usmrtil v nutné obraně, nelze jej subsidiárně shledat vinným přečinem poškození cizí věci spočívajícího v tom, že přitom poškozenému zničil oděv, s odůvodněním, že ohledně tohoto trestného činu judikatura mlčí.

3 na <http://knihy.vltava.cz/Naucna/Historie/Hitler-v-Cechach/produkt=860691491/kategorie=16754/>

4 na <http://knihy.vltava.cz/Naucna/Memoary/Adolf-Hitler-Deniky/produkt=860846069/kategorie=16757/>

5 na <http://filmy.vltava.cz/Filmy/Dokument/Valecne-silenstvi-1-Hitlerovi-tajne-zbrane-DVD/produkt=860403361/kategorie=23939/>

6 na <http://filmy.vltava.cz/Filmy/Valecny/Hitlerova-SS-Portret-zla-DVD/produkt=860226243/kategorie=18348/>

7 např. na <http://www.webareal.cz/nasevojsko/eshop/0/3/5/3005-ADOLF-HITLER-OBRAZY-ZE-ZIVOTA-VUDCE>

VI.

[15] Policejní orgán tyto souvislosti nenahlédl a precedenčně významná rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci Michala Zítka nezohlednil, a nebyl schopen řádně se vypořádat ani se zákonem požadovanou strukturou odůvodnění napadeného usnesení. Tomu schází srozumitelné vymezení, k jaké formě naplnění přečinu podle § 405 TrZ mělo jednáním obviněných dojít, tj. zda měly být nacistické zločiny proti lidskosti, příp. genocidium, popírány, zpochybňovány, schvalovány nebo ospravedlňovány, a ze kterých částí publikace a proč se takový závěr podává.

[16] Serie tří odborných vyjádření zpracovaná PhDr. Janem Borisem Uhlířem, Ph.D., z Vojenského historického ústavu Praha (dále jen „**přizvaný historik**“), jenž v době jejich zpracování nebyl zapsán na seznamu znalců, není pro účely trestního řízení vůbec použitelná, neboť jde spíše o emotivně laděné exklamace na adresu obviněných než o odborné posouzení díla.

[17] Policejní orgán v jednom případě, u odborného vyjádření ze dne 28. 1. 2013, opomněl přizvanému historiku položit otázku zcela, takže výsledkem bylo sdělení, že přizvaný historik je hluboce přesvědčen, že publikací „*v rozsahu dosud netušeném a do značné míry překvapivém*“ došlo k naplnění § 403 TrZ, což je konstatace jednak znalci naprosto nepřislušející, jednak i svou konstrukcí neslučitelná s účelem odborného vyjádření, jímž je poskytnout orgánům činným v trestním řízení odpovědi na ty odborné otázky, na něž tyto nedokáží odpovědět samy.

[18] V případě druhého odborného vyjádření, datovaného 18. 2. 2013, pak byly přizvanému historiku položeny otázky spíše právního než odborného charakteru⁸, a ani na ně jím nebyly formulovány jasné, srozumitelné a plausibilně odůvodněné odpovědi, ale přizvaný historik vyjádřil, opět s nadměrnou dávkou emocí, své přesvědčení, že publikace nepředstavuje pro českého čtenáře žádný přínos – jako by snad takové zjištění mohlo být trestněprávně relevantní.

[19] Ve třetím odborném vyjádření, zaměřeném na internetový portál (blog) *Náš směr*, přizvaný historik toliko ventiloval svou profesní revnivost a zášť vůči obviněnému Stanislavu Beerovi, který – pod pseudonymem „Lukáš Beer“ – tento blog spravuje.

[20] Nemá zřejmě smysl, aby se obviněná pouštěla na tomto místě do analýsy odborných vyjádření a jejich vad *in concreto*. Jde o texty postrádající jak potřebnou znaleckou věcnost, tak vzhled do problematiky z hlediska jejího trestněprávního rámce. Odpovědnost za tento výsledek nenese přitom pouze přizvaný historik, ale v první řadě policejní orgán, který jej nevedl k odpovědím na skutečně odborné, přesně a relevantně formulované otázky, ale dovolil mu, aby tento ve vyjádřeních *ad lib* artikuloval své dojmy a namnoze naivní představy o trestním právu: výsledkem jsou texty, jež mohou být pro svůj entuziasmus a pathos oceněny snad v okruhu nacionalisticky zaměřených historiků nebo mezi aktivisty z *České obce sokolské*, v níž se přizvaný historik ve volném čase významně angažuje, rozhodně však nikoli orgány činnými v trestním řízení; pro ně jsou závěry odborného vyjádření bezcenné.

[21] Obviněná je přesvědčena, že policejním orgánem opatřená odborná vyjádření nelze v řízení vůbec použít, a je otázkou, zda vůbec posuzovaná materie znalecké posouzení vyža-

⁸ Otázky č. 1 a 2 byly ryze právní, otázka č. 3 odborná, avšak nikoli z oboru historie: na otázku, zda názory presentované v knize odpovídají revisionistickým názorům v soudobém neonacistickém hnutí, by měl odpovídat politolog, nikoli historik, protože historiografie soudobý neonacismus nezkoumá.

duje, jestliže přípustnost publikace knihy Hitlerových projevů je dovoditelná bezprostředně ze shora citované a rozebrané judikatury.

VII.

[22] Policejní orgán v napadeném usnesení tvrdí, že předmluvy k jednotlivým projevům a redakční mezititulky jsou vyjádřením souhlasu s názory Adolfa Hitlera.

[23] Tak tomu však není. Spojovací texty i mezititulky vycházejí striktně z toho, co je obsahem samotného projevu, a jak obvinění deklarovali v předmluvě k dílu, ani se nepokoušeli předmětné projevy analyzovat nebo posuzovat, vědomi si, že to učinili mnozí před nimi a nelze toho dosáhnout už s ohledem na prostor, který by jakákoli seriosní analýza vyžadovala.

[24] Tvrdit, že čtenář neví, které z částí těchto předmluv jsou citacemi z Hitlerovy řeči a které vyjadřují názor autora předmluvy, předpokládá, že takový čtenář si vlastní projev vůbec nepřečte a omezí se na to, že se seznámí s jeho předmluvou. Je-li však vnímáno obojí jako celek, jak vydavatel logicky předpokládá, nemůže vzniknout ani stín pochybnosti ani o tom, kde autor cituje a kde parafrasuje, ani že předmluva neobsahuje vyjádření (positivního) autorského stanoviska k Hitlerovu projevu, nýbrž je pouhým dodatkem, osvětlujícím okolností, za nichž byl projev přednesen, přirozeně v kontextu a s úvahou toho, co je jeho obsahem.

[25] Není arci překvapivé, že napadené usnesení neuvádí ani jediný příklad, kdy by některá část předmluvy mohla být interpretována jako souhlas autora s Hitlerovým projevem: ve všech případech se jedná o pouhou citaci, případně korektní parafrasi Hitlerovy řeči.

[26] Ještě absurdnější je pak premisa, že by k naplnění skutkové podstaty přečinu podle § 405 TrZ mohlo dojít ve formě mezititulku: představa, že by ten měl netoliko sumarizovat a uvozovat obsah textu, jemuž předchází, ale vyjadřovat od něj odstup, je natolik zábavná, že by bylo věru zajímavé se přizvaného historika dotázat, jaké mezititulky by on sám pokládal za přípustné a pertinentní.

VIII.

[27] Má-li snad policejní orgán (stejně jako přizvaný historik) pocit, že každé dílo věnované historickému nacionálnímu socialismu obsahující autentické materiály musí být povinně doprovázeno úvodním textem, v němž se vydavatelé od publikovaného materiálu *explicitě* distancují a vyjádří nad jeho obsahem opovržení, je dlužno jej upozornit, že právě tento přístup k minulosti je znakem totalitních, nedemokratických režimů, a jediným důsledkem těchto povinných úliteb v praxi by bylo, že postoje vydavatelů a editorů by tím byly znevěhodňovány a dílo samo bylo vposledku čtenářem nahlíženo jako cosi ineditního, jako „zakázané ovoce“, jež je obsahově tím validnější, čím více se státní orgány pokoušejí vnucovat mu k němu neorganické, demagogické komentáře.

[28] Právo na informace zakotvené v čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod zahrnuje i právo na informace o minulosti, a v demokratickém právním státě je na příjemci těchto informací, aby se sám rozhodl, které názory přijme za své a které odmítne. Vydavatel historické literatury není státní institucí a své čtenáře není povinen vychovávat a vzdělávat

v duchu prevalentní státní doktriny jakéhokoli druhu; povinnost doplnit k vydávaným publikacím tendenční ideologické předmluvy tu byla před r. 1989, a jejím výsledkem, jak by policejní orgán mohl sám vědět, byl pravý opak toho, o co jeho totalitní předchůdci usilovali.

IX.

[29] Ze všech těchto důvodů je na místě navrhnout, aby státní zástupce napadené usnesení zrušil, neboť stíhané jednání není trestným činem.

V Praze dne 7. října 2013

guidemedia etc s. r. o.